

ОПШТИНА ЛЈИГ

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО
РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА ПО ОСНОВУ
СПОРАЗУМА О РЕАДМИСИЈИ
НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ЛЈИГ
2013-2016**

Лјиг, новембар 2012. године

САДРЖАЈ

УВОД

1. Уводна реч председника општине Љиг
2. Увод: Шта је Локални акциони план за унапређење положаја избеглица, ИРЛ и повратника (ЛАП)
3. Одлука Скупштине Општине о усвајању Локалног акционог плана
4. Захвалност учесницима у процесу израде Локалног акционог плана
5. Сажетак – резиме Локалног акционог плана

Поглавље 1: Представљање општине

Поглавље 2: Подаци о избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима по основу Споразума о реадмисији у Општини Љиг

Поглавље 3: Анализа ситуације и закључци

Поглавље 4: Приоритетне циљне групе

Поглавље 5: Општи и специфични циљеви

Поглавље 6: Активности – Задаци за реализацију ЛАП-а

Поглавље 7: Ресурси – буџет

Поглавље 8: Аранжмани за примену

Поглавље 9: Праћење и оцена успешности

УВОД

Уводна реч председника општине Љиг

Општина Љиг је у сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције Републике Србије и ИОМ пројектним тимом израдила Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији на територији наше општине, а у циљу што боље интеграције ове категорије грађана.

Проблеми, са којима се сусреће популација избеглих, интерно расељених лица и повратника, сведени су у оквире Локалног акционог плана. Процес планирања је спроведен кроз идентификовање потреба и специфичних проблема ове популације на територији општине Љиг.

Локални акциони план је темељ и основ за могућност решавања њихових проблема. Проблеми ће се решавати плански, у складу са потребама корисника, а све у циљу унапређења квалитета живота, односно што ефикаснијег интегрисања у Републици Србији.

Општина Љиг је отворена за сарадњу, спремна да реализује Локални акциони план током планираног периода, и тако ублажи проблеме са којима се суочавају грађани који су насилно расељени, као и да убрза што боље њихово интегрисање у Србији.

Локални акциони план ће спроводити локални кадрови, ослањајући се на стручно знање и искуство, уз подршку Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије.

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ ЉИГ

Миодраг Старчевић

Шта је Локални акциони план (ЛАП) за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији

У овом документу под процесом локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих¹, интерно расељених лица (ИРЛ)² и повратника по основу споразума о реадмисији³ (у даљем тексту повратници) подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих, интерно расељених лица и повратника намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у периоду 2013-2016. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у локалној заједници у планирању и реализацији плана.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника (ЛАП) посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку, којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена насилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса. Повратници су сви они грађани Србије који су изгубили или нису имали право боравка у земљама ЕУ.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Љиг, настао је као резултат учешћа у Пројекту “*Јачање капацитета институцијама Републике Србије за управљање миграцијама и реинтеграцију повратника*“ (СВММ пројекат). Пројекат финансира Европска Унија, а реализује Међународна организација за миграције (ИОМ). Корисници Пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла, интерно расељена лица и повратнике: Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије, Министарство рада и социјалне политике, Министарство за дијаспору, Републички завод за статистику, као и друга надлежна министарства, општинска повереништва / повереници, центри за социјални рад, чланови савета за миграције и други релевантни представници локалне самоуправе.

¹ Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица** је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила је своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. године проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>).

² Не постоји правна дефиниција за **интерно расељена лица** као што постоји за избеглице. Међутим, извештај УН користи дефиницију: интерно расељена лица су лица, или групе лица, који су били присиљени да побегну или да напусте своје домове или места уобичајеног боравишта, а посебно као резултат или како би се избегли ефекти оружаног сукоба, генерализирана ситуацијама насиља, кршења људских права или природних катастрофа, и који нису прешли међународно признате државне границе. Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права. (http://en.wikipedia.org/wiki/Internally_displaced_person)

³ Према Споразуму о реадмисији с ЕУ, **повратник** је лице које не испуњава или више не испуњава важеће услове за улазак, боравак или настањење на територији државе чланице ЕУ, уколико је доказано или ако је могуће на основу поднетих *prima facie* доказа веродостојно претпоставити да је то лице држављанин Србије.

Стратешки оквир Пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима, од значаја за ову област. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај Пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике.

Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника Општине Љиг доноси се на период од 4 године (2013-2016).

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, ИРЛ и повратника у општини Љиг заснива се на интерактивном приступу, чије су основне методолошке карактеристике да је:

- **Локални** - спроведен у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- Партиципативан – у изради су укључени битни актери процеса друштвено организоване подршке избеглим, интерно расељеним лицима повратницима у локалној заједници;

За потребе процеса израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглица, интерно расељених лица и повратника коришћени су различити извори и начини прикупљања података: резултати анкете о потребама око 35 породица избеглица и 5 породица интерно расељених лица, која је рађена током месеца октобра и новембра, статистички подаци подаци (попис 2002.г. и прелиминарни резултати пописа из 2011.г.), различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, повереника за избеглице Општине Љиг, Црвеног крста, локалних невладиних организација, као и подаци ИОМ-а.

Процес израде локалног акционог плана спроведен је у периоду **октобар-новембар** 2012. године.

Одлука Скупштине општине Љиг о усвајању Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица на територији општине Љиг.....
(**напомена** - уноси се у документ након усвајања на седници Скупштине).

Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника на територији општине Љиг, формиран је Савет за управљање миграцијама и трајно решење проблема избеглица и интерно расељених лица на територији општине Љиг (у даљем тексту Савета), коју чине представници локалне самоуправе, као носиоци процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и повереника за избеглице, као и институције система које се на локалном нивоу баве питањима избеглих, ИРЛ и повратника, невладине организације на локалном нивоу.

Улога Савета била је да:

- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим и ИРЛ;
- Креира планове и конкретне мере за унапређење положаја избеглица, ИРЛ и повратника, те дефинише правце будућег развоја
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима.
- Планира, прати реализацију и оцењује успешност претходног локалног акционог плана
- Ради на писању завршног документа;
- Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Већу и Скупштини Општине на усвајање.

Чланови Савета су:

1. Славица Јањић, заменик председника, за председника Савета
2. Виолета Матић, повереник за избеглице, за секретара
3. Ната Јовчић, начелник Одељења за општу управу, за заменика секретара
4. Драгана Илић, секретар Црвеног крста, за члана
5. Милан Јовановић, директор Центра за социјални рад, за члана
6. Стево Вранешевић, начелник Општинске управе, за члана
7. Радојко Мијаиловић, члан Већа, за члана

Захваљујемо се свим члановима Савета за припрему и израду Локалног плана акције за унапређење положаја избеглица, интерно расељених лица и повратника у општини Љиг, на учешћу у процесу планирања.

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања били су представници различитих институција, организација група, укључујући и групе потенцијалних корисника који су повремено учествовали у консултативном процесу.

Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије и ИОМ пројектном тиму.

Сажетак (Резиме)

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника Општине Љиг, за период 2013-2016.г., је стратешки документ Општине заснован на свеобухватној анализи ситуације који изражава дугорочна опредељења локалне самоуправе да побољша услове живота и могућности за интеграцију избеглих, интерно расељених и повратника у локалну заједницу.

Према подацима Комесаријата за избеглице и миграције на дан 1. јула 2012. године на евиденцији се налази 87 лица у статусу избеглица и 139 интерно расељених лица. Према доступним подацима, од потписивања Споразума о реадмисији с ЕУ 2007. године преко канцеларије за реадмисију, која се налази на аеродрому Никола Тесла у Београду, у Општину Љиг се вратило 4 држављана Србије који нису имали или су изгубили основ боравка.

Општи циљ Локалног акционог плана за период 2013-2016.г. је унапређење социјално-материјалног положаја и животног стандарда избеглица, ИРЛ и повратника кроз програме стамбеног збрињавања и економског оснаживања, што ће дугорочно посматрано допринети и побољшању демографске ситуације у овој општини.

Специфични циљеви овог ЛАП-а су:

Специфични циљ 1: До краја 2016. године, у складу са мерама демографске политике Општине, стамбено збринути најмање 10 породица избеглица, ИРЛ и повратника кроз програм откупа кућа са окућницом.

Специфични циљ 2: До краја 2016. године стамбено збринути најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних објеката.

Специфични циљ 3: До краја 2016. године, стамбено збринути најмање 4 породице избеглица, ИРЛ и повратника кроз програм доделе монтажних кућа.

Специфични циљ 4: До краја 2016. године економски оснажити и осамосталити најмање 20 избеглица, ИРЛ и повратника кроз програме самозапошљавања, односно путем доделе средстава за доходне активности.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника има предвиђене аранжмане за имплементацију, праћење (мониторинг) и оцењивање успешности (евалуацију).

За реализацију ЛАП-ом утврђених задатака-циљева током периода имплементације биће потребна средства у износу од око 25.000.000,00 која ће делом бити обезбеђена из буџета Општине, а делом из других извора финансирања (републичких, иностраних и домаћих фондова).

SUMMARY

The Local Action Plan for improvement of the position of refugees, internally displaced persons and returnees (LAP) in the Municipality of Ljig (2013 – 2016) is a local strategic document based on comprehensive situation analysis and long-term commitment of the local self-government to improve living conditions of refugees, internally displaced persons and returnees and to support their reintegration into the local community.

According to the official data, published by the Commissariat for Refugees of the Republic of Serbia on 1 July 2012, a number of individuals having the status of refugees were 87 while the number of IDPs in Ljig municipality was 139. Since 2007, when the Readmission Agreement between the Republic of Serbia and EU was signed, four Serbian citizens were readmitted through the KIRS Readmission Office, based at the national airport “Nikola Tesla”.

The **overall objective** of this LAP for the period 2013 – 2016 is to improve the standard of living and socio-economic situation of refugees, IDPs and returnees through the programs of economic strengthening and providing of permanent housing solutions for the most vulnerable families. In the long term, this will contribute to improvement of demographic situation in the Municipality of Ljig.

Specific objectives:

Specific Objective 1: In line with the local population policy, until the end of 2016 to provide accommodation for at least 50 refugee, IDP and returnee families by purchasing households with yards;

Specific Objective 2: Until the end 2016 to provide permanent accommodation for at least 10 refugees, IDP and returnee families by supplying them with construction materials for adaptation or completion of the initiated construction work.

Specific Objective 3: Until the end of 2016 provide accommodation for at least 4 refugee, IDP and returnee families through provision of prefabricated houses.

Specific Objective 5: Until the end of 2016 to support economic strengthening of at least 20 refugees, IDPs and returnees through the employment generation programs, i.e. income generation grants.

The LAP comprises of implementation, monitoring and evaluation activities.

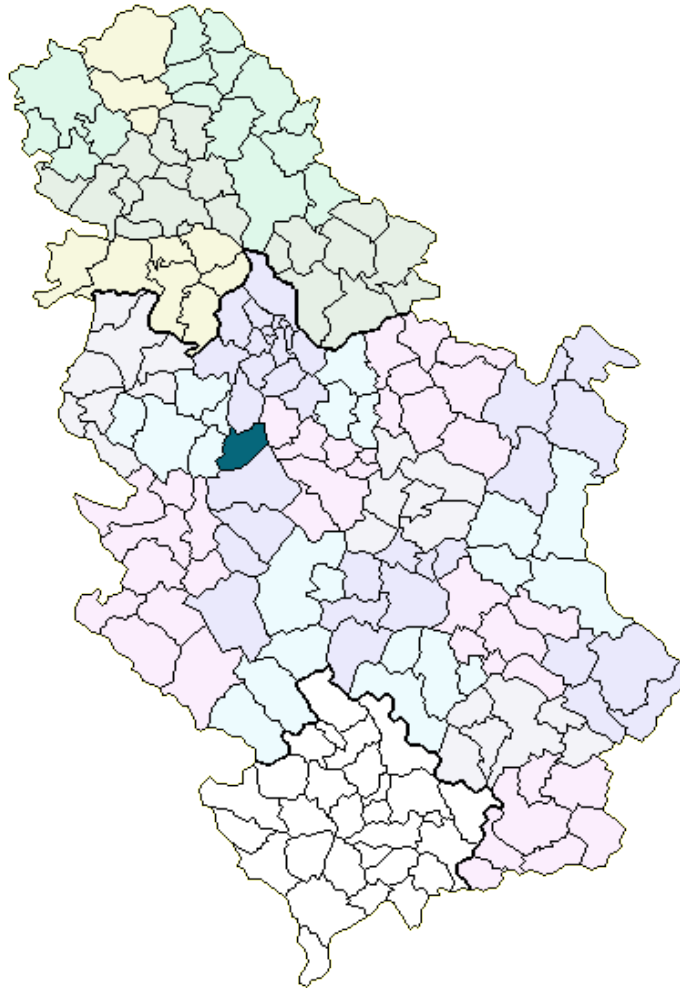
As it is estimated, a total budget for the four-year period is 25.000.000,00 RSD. The funds will be partially provided by the local-self-government as well as through other funds (national and international donor funds).

ПОГЛАВЉЕ 1

Основни подаци о општини Љиг

Географски подаци

Општина Љиг се налази у централној Србији и припада Колубарском округу

Колубарски управни округ се простире у средњем делу западне Србије. Обухвата град Ваљево (седиште округа) и општине: Осечину, Уб, Лајковац, Мионицу и Љиг.

Општина Љиг се простире на површини од 279 km² а састоји се од 27 насеља и то: Ба, Бабајић, Белановица, Бошњановић, Бранчић, Велишевац, Гукош, Дићи, Доњи Бањани, Живковци, Ивановци, Јајчић, Кадина Лука, Калањевци, Козељ, Лалинци, Латковић, Липље, Љиг, Милавац, Моравци, Палезница, Пољанице, Славковица, Цветановац, Штавица и Шутци.

Географски положај Љига је изузетно повољан. Ибарском магистралом је повезан са Београдом (80 км), Чачком (70 км), Краљевом (120 км), а асфалтним путем преко Мионице, са Ваљевом (38 км). Осим што се налази између највећих српских трговачких градова, Љиг се налази у самом епицентру и велелепних туристичких дестинација па је и сам њен део. Окружен је обронцима планина Рајац и Рудник који му дају печат брдско-планинског насеља.

Љиг је проглашен и бањом, јер располаже са више извора термоминералних вода температуре 32,5°C, чија су лековита својства била позната још старим Римљанима. Клима је умерено-континентална са свежим летима и умерено хладним зимама. Од прелепе планине Рајац познате по чувеној Косидби удаљен је свега 10 км, Бање Врујци свега 9 км, Струганика-родне куће војводе Живојина Мишића 18 км (Колубарска битка на територији општине Љиг) и многа друга. Љиг је смештен на 152 м надморске висине, што је изузетно повољан положај за пољопривреду. Љиг спада у привредно неразвијене крајеве Србије.

Становништво

Према подацима са пописа из 1991. године у општини Љиг је живело 15.667 становника, док је по попису из 2002. године тај број износио 14.629, односно у периоду од 11 година, између два наведена пописа, број становника се смањило за 6,6%. Према прелиминарним резултатима пописа становништва, домаћинства и станова у Републици Србији из 2011. године, укупан број становника у општини Љиг је 12.730 што је скоро 13% мање него што је евидентирано на претходном попису. Наведени подаци указују на сталну депопулацију, нарочито када је реч о сеоским насељима.

Према подацима Министарства рада, запошљавања и социјалне политике Републике Србије⁴ процена старост становништва у Љигу је 44,17 година. Удео млађих од 18 година у укупној популацији је 18,74%, док је удео старијих од 65 година 22,92%.

Један од битних показатеља виталне статистике је и кретање природног прираштаја, који је и даље негативан. Према последњим расположивим подацима⁵ природни прираштај је изразито негативан (-14,2), а стопа смртности је 21,1.

⁴ Социјални профил општина у Републици Србији
<http://www.minrzs.gov.rs/cms/sr/component/content/article/293>

У циљу смањења негативних демографских трендова локална власт Општине Љиг плански предузима мере и спроводи различите програме из области популационе политике, пре свега из области стамбеног збрињавања, усмерене на побољшање квалитета живота, како домицилног становништва, тако и социјално угрожених категорија избеглих, интерно расељених лица и повратника.

Основни локални економски показатељи

Привреда Општине је тренутно у транзицији. Око 60% становништва бави се пољопривредом, и то претежно ратарством и воћарством. Доста је заступљено и сточарство. У Љигу се у последњих неколико година доста улаже у развој туризма и бања, па тако Љиг последњих година постаје изузетно примамљива дестинација многих туриста. Туристичка понуда је врло богата али је главни акценат на бањском туризму у Љигу и сеоском туризму по околним селима.

У Љигу, као и у већини општина и градова широм Србије евидентна је висока стопа незапослености. На дан 18.10. 2012. године према евиденцији филијале Националне службе за запошљавање Ваљево – испостава Љиг, било је регистровано 504 незапослених лица, од којих је 302 жена (59,92 %).

Статистички подаци указују да је највише незапослених лица старосне доби 40-45 година 70 (13,88% укупно незапослених), као и приближно старосне доби 35-39, 30-34, 50-54, 25-29 година старости од 63-67 лица (12,5-13,29 % укупно незапослених). Такође, подаци указују да су међу најугроженијим категоријама незапослених лица управо избегла и интерно расељена лица и припадници Ромске мањине.

Дефицитарних занимања на територији Општине тренутно нема.

Када је реч о висини просечне нето зараде, она је у поређењу са другим градовима Србије међу најнижима.

Органи локалне самоуправе

Општина Љиг има Скупштину општине са 30 одборника, Општинско веће са 13 чланова, председника општине и Општинску управу коју чине: Одељење за општу управу и Одељење за финансије, у оквиру којег ради повереник за избеглице.

ПОГЛАВЉЕ 2

Подаци о избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима на територији општине Љиг

Највећи избеглички талас, нарочито из БиХ и Хрватске, забележен је у периоду 1995/96. године, а највише интерно расељених лица регистровано је 1999. године. Током претходних неколико година уочене су велике осцилације у броју регистрованих избеглица и ИРЛ. Један број избеглица се определио за интеграцију и стекао лична документа Републике Србије, било због запослења или остваривања права на различите социјалне припадности. Према званичним подацима Комесаријата за избеглице и миграције из општине Љиг 13 породица се одлучило за повратак у земљу порекла а

⁵ ibid

вероватно има и нерегистрованих индивидуалних одлазака у земљу порекла или пак за исељење у треће земље.

И поред низа различитих програма подршке избеглицама и интерно расељеним лицима који су реализовани током претходних година на територији Љига још увек има велики број избеглица и интерно расељених лица који су поред поред материјалног сиромаштва, суочени су и са низом других проблема, као што су нерешено стамбено питање или лоши услови становања, проблеми у приступу основним људским правима, проблеми правне природе, психосоцијалним проблемима услед друштвеног искључења, маргинализације, дискриминације и др.

Према подацима Комесаријата за избеглице и миграције на територији општине Љиг према попису из 1996. године било је 617 избеглих и прогнаних лица, на попису 2001. године тај број се смањило на 510 избеглих и прогнаних лица, с тим што је регистровано 124 интерно расељена лица. Пописом из 2004. године регистровано је 125 лица са статусом избеглих лица и 133 са статусом интерно расељених лица..

С обзиром да је око 70% избегличке популације у Србији, на попису из 2001. године одабрало локалну интеграцију као модел окончања избеглиштва, очито је да је подршка у процесу интеграције избеглица, један од важних циљева социјалне политике општине.

За разлику од многих других општина у Србији, у Љигу никада нису постојали колективни центри, али су током 1995. године постојали незванични у селу Кадина Лука. данас је већина избеглих и расељених (бивших и у статусу) смештена у приватном смештају, који је у већини случајева неадекватан. Мањи део станује у граду, а већина живи у селима брдско-планинског типа.

Према подацима повереника за избеглице на територији Општине Љиг живи укупно 30 лица који имају избеглички статус и 139 интерно расељених лица, што укупно чини око 1,3% укупног броја становника.

Структура избеглих и расељених је различита:

- вишечлане породице са радно способним, али незапосленим члановима
- вишегенерацијске породице без прихода
- самохрани родитељи
- старачка домаћинства
- самачка домаћинства
- породице са болесним чланом(-вима)

Извор прихода наведених категорија је минималан, односно сведен на повремену зараду сезонског типа, а што важи за радно способна лица. док су остали корисници МОП-а или немају никакав стални извор зараде. Корисници су повремене једнократне помоћи, посредством ЦСР или УНХЦР-а.

У општини Љиг не постоје регистрована удружења избеглих и расељених лица.

Што се тиче броја повратника, Према доступним подацима, од потписивања Споразума о реадмисији с ЕУ 2007. године преко канцеларије за реадмисију, која се налази на аеродрому Никола Тесла у Београду, у Општину Љиг се вратило 4 држављана Србије који нису имали или су изгубили основ боравка. Имајући виду да не постоје систематски и ажурирани подаци о овој популацији, постоји могућност да је број повратника ипак знатно већи, иако према подацима повереника ниједна породица није званично регистрована.

ПОГЛАВЉЕ 3

Анализа ситуације и закључци

Анализа контекста или радног окружења обухватила је четири врсте квалитативних анализа: Анализу или преглед документације о ширем окружењу, Анализу стања (SWOT), Анализу заинтересованих страна и Анализу проблема.

3.1. Анализа или Преглед документације о ширем радном окружењу обухватила је неколико кључних националних стратешких докумената релевантних за ову област, актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији, стратешка документа Општине Љиг и реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглим и ИРЛ у општини Љиг.

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002, ревизија март 2011.)
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003)
- Национална стратегија одрживог развоја (2008)
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012
- Национална стратегија запошљавања 2011-2020
- Стратегија регионалног развоја Републике Србије 2007-2010
- Стратегија развоја пољопривреде
- Стратегија развоја социјалне заштите (2005)
- Национални план акције за децу.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама ("Службени Гласник РС" број: 18/92, 30/2010). С обзиром на уочену потребу да тај закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, усвојен је 07.05.2010.године Закон о изменама и допунама Закона о избеглицама ("Службени Гласник РС" број: 30/2010), који је детаљније обрадио питање решавања стамбених потреба избеглица које су се определиле заостанак у Србији, помоћ избеглицама које су се определиле за повратак да би се настаниле у Републици из које су избегле, као и нека друга питања.

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002, ревизија март 2011.г.), дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана.

Наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих, интерно расељених лица и повратника којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

Локална стратешка документа значајна за унапређење положаја избеглих, ИРЛ и повратника у општини Љиг су:

- Просторни план општине Љиг (усвојен априла 2009. године)
- Стратегија руралног развоја општине Љиг за временски период од 2010-2013 (усвојена марта 2010. године),

која могу помоћи у решавању проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника у општини Љиг и унапређењу њиховог социјално-материјалног положаја и услова живота.

Општина Љиг је уз подршку различитих донатора до сада реализовала бројне програме намењене избеглицама и интерно расељеним лицима. Упркос лошој економској ситуацији и ограниченом буџету, Општина је у неким од реализованих програма помоћи партиципирала са више од 10% учешћа.

Неки од најважнијих програма и пројеката реализовани од усвајања претходног ЛАП-а су следећи:

- 2009-2010.г. - програм доделе грађевинског материјала за 6 избегличких породица (750.000 динара - средства КИРС-а)
- 2011-2012.г. - програм доделе грађевинског материјала за 11 избегличких породица (око 3.200.000 динара - средства КИРС-а)
- 2011-2012.г. – програм доделе грађевинског материјала за 5 породица интерно расељених лица (1.600.000 динара - средства КИРС-а)

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002. ревизија март 2011. године) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и обезбеђење услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана, али недостаје јој актуелизација и усклађивање са реалним стањем;
- Национална стратегија за управљање миграцијама (2009) дефинише планско и организовано управљање миграцијама праћењем спољних и унутрашњих миграционих кретања, и спровођење активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција, као и решавање проблема избеглица и интерно расељених лица, ефикасни и ефективни прихват и одржива социо-економска реинтеграција повратника – грађана Републике Србије по основу споразума о реадмисији;
- Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009) утврђује приоритетне области, као што су: издавање личних докумената, решавање питања смештаја, стварање могућности за запошљавање и остваривање других права, као што су право на здравствену заштиту, образовање, социјалну и породично-правну заштиту, итд. Одсуство координације и размене информација о повратницима представља озбиљну сметњу у регистрацији лица која се враћају по основу реадмисије, утврђивању њихових потреба и пружању адекватне заштите ради њиховог укључивања у нову средину;
- Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.
- Локална стратешка документа указују на проблем избеглих, интерно-расељених лица и повратника у општини Љиг, као и на значај њихове интеграције, односно реинтеграције у локалну заједницу.
- Програми и пројекти за избегле и ИРЛ који су до сада реализовани, као и они који су у току, бавили су се углавном решавањем стамбених проблема избеглица и интерно расељених лица кроз доделу пакета грађевинског материјала за довршетак започете градње или адаптацију постојећих објеката. Ови програми и пројекти дају смернице за будући рад на унапређењу положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника.

3.2. Анализа стања (SWOT анализа)

Анализа стања у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника извршена је кроз идентификовање досадашњих активности и резултата, те кроз сагледавање капацитета и слабости локалне заједнице, могућности и препрека са којима се суочава.

Анализа стања – SWOT анализа

У Н У Т Р А Ш Њ Е	<p style="text-align: center;"><u>Снаге</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Подршка локалне управе и релевантних локалних партнера - Постојање посебне буџетске линије намењене овој циљној групи - Стручни људски ресурси у различитим областима од значаја за циљну групу - Добра сарадња између локалних партнера - Заинтересованост циљне групе - Велики број напуштених сеоских домаћинстава - Постојање различитих стимуланса од стране локалне самоуправе за развој пољопривреде 	<p style="text-align: center;"><u>Слабости</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Лоша економска ситуација у локалној заједници - Висока стопа незапослености у локалној заједници - Ограничени финансијски фондови локалне самоуправе - Недовољна информисаност шире локалне јавности о проблемима избеглица, ИРЛ и повратника - Непостојање базе података о броју и потребама повратника - Неадекватна образовна структура ове популације - Депопулација и старење становништва
С П О Љ А Ш Њ Е	<p style="text-align: center;"><u>Могућности</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Постојање политичког консензуса за решавање проблема избеглица, ИРЛ и повратника на националном нивоу, као и постојање релевантних стратешких документа; - Постојање регионалног пројекта за трајно решавање стамбених проблема избеглих и расељених; - Доступност ИРА фондова; - Средства НИП-а - Постојање планова и програма НСЗ - (нарочито за samozапосљавање) 	<p style="text-align: center;"><u>Препреке</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Неповољна економска и привредна ситуација у земљи, висока незапосленост - Спора имплементација националних стратегија и планова - Постепено смањење донаторских фондова; - Питање избеглих и ИРЛ није у фокусу шире јавности - Тренд вишеструких повратника

Најважнији закључци ове анализе су :

- Локална самоуправа има значајне капацитете и заинтересована је да заједно са осталим актерима ради на унапређењу положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника. Главне снаге локалне заједнице релевантне за питања ове популације су: политичка воља, подршка локалне самоуправе и постојање посебне буџетске линије намењене овој циљној групи. С обзиром на лошу економску ситуацију у општини Љиг и актуелне проблеме које са собом носи глобална економска криза, евидентиран је велики број незапослених. Неусклађеност школског образовног система и неадекватна образовна структура са потребама привреде, отежава економски положај ове категорије и њихово запослење. Евидентна је стална депопулација

- Најзначајније спољашње могућности, које из ширег друштвеног окружења делују на питања избеглих, интерно расељених и повратника у локалној средини су: политички

консензус на националном нивоу за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника, активности и програми КИРС-а, приступ ИПА фондовима и постојање регионалног стамбеног програма. Као важне препреке из спољашњег окружења које би требало узети у обзир у процесу даљег планирања, идентификоване су следеће: лоша глобална економска ситуација и постепено смањење донаторских фондова намењених овим питањима.

- Искуство установа, невладиних организација и локалне самоуправе у спровођењу пројеката отвара могућност добијања донаторских средстава која су неопходна за испуњење свих активности ЛАП-а, што би требало да допринесе превазилажењу препрека, као што су неповољна политичка и економска ситуација у земљи.

3.3. Анализа заинтересованих страна

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Љиг, које су диференциране на крајње кориснике ЛАП-а (различите групе избеглих, интерно расељених лица и повратника) и кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Кључни партнери у локалној самоуправи ради решавања проблема избеглих, ИРЛ и повратника су:

Локална самоуправа која кроз различите програме и мере улаже напоре у циљу: превенције и заустављања опште депопулације и старења становништва, повећања степена запошљавања избеглица, ИРЛ и повратника, решавања стамбених питања и унапређења социјално-материјалног положаја ове популације.

- Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије – обавља послове који се односе на: утврђивање статуса избеглица, збрињавање избеглица, вођење евиденције о избеглицама, усклађивање пружања помоћи избеглицама од стране других организација, обезбеђивање смештаја избеглица и ИРЛ, покреће иницијативе за тражење међународне помоћи од институција УН и других међународних организација и др.
- Центар за социјални рад Љиг је вишефункционална стручна установа социјалне заштите и представља базичну установу стручног рада и услуга у социјалној заштити, у којој се непосредно или посредно задовољава већина социјално-заштитних потреба грађана и њихових породица. Као корисници социјалне заштите потенцијално се могу јавити сви грађани и породице и то онда када се нађу или су изложени посебним тешкоћама у задовољавању својих основних потреба. Најважније функције Центра за социјални рад су: непосредно остваривање социјалне заштите грађана и њихових породица, остваривање функције органа старатељства, праћење и проучавање социјалних потреба и проблема, превентивна делатност, планирање и програмирање социјалне заштите, координирање активности на спровођењу социјалне заштите и социјалног рада у Општини.
- Црвени крст Љиг делује на основу Женевске конвенције, Закона о Црвеном крсту, Статута и на основу Основних принципа (хуманости, непристрасности, неутралности, независности, добровољности, јединства и универзалности). Црвени крст Љиг активно учествује у збрињавању и пружању помоћи избеглицама и ИРЛ на територији општине у чему им значајну помоћ пружају волонтери и активисти Црвеног крста. Посебну улогу има и у тражењу несталих чланова породице и психосоцијалној подршци члановима ових породица.
- Здравствена установа пружа основне услуге здравствене заштите. Избегли и ИРЛ остварују своја права у овој области, као и сви други грађани.

- Образовне институције кроз своје програмске активности, обухватају и пружају могућност избеглим, ИРЛ и повратницима да стекну одређено образовање и квалификацију.
- Филијала Националне службе за запошљавање спроводи различите програме подршке запошљавању незапослених и радно способних који активно траже посао.
- Невладина организација Amity (Снага пријатељства) која делује на територији Општине Љиг осим хуманитарне помоћи, активно је укључене у пружање подршке, пре свега избеглицама и интерно расељеним лицима, кроз различите програме усмерене на јачање капацитета, пружање правне помоћи и слично.

3.4. Анализа проблема

Анализа проблема је показала да су главни проблеми избеглица, ИРЛ и повратника следећи:

- Нерешено стамбено питање је кључни проблем избеглих, ИРЛ и повратника на територији Општине Љиг, а додатно га оптерећује статус имовине ових лица у земљи порекла који је највећем броју случајева није нерешен. Приватна имовина углавном је уништена или значајно оштећена, а обнова ове имовине иде веома споро, што овој популацији значајно отежава располагање истом. Лица са подручја Босне и Херцеговине успела су да остваре своје станарско право и поврате имовину, али уколико није приватна, која је углавном уништена. Лица са подручја Хрватске нису успела да поврате своје станарско право, а приватна имовина је углавном уништена или са великим степеном оштећења. Њихово учешће у процесу обнове своје приватне имовине на подручју Хрватске било је веома мало, с обзиром да су услови тих програма били у супротности са њиховим опредељењима (одрицање од избегличког статуса).
- Висок степен незапослености избеглих, ИРЛ и повратника у локалној заједници, због неадекватне образовне структуре неприлагођене локалној привреди, као и низак степен образовања. Због ниског степена образовања и неквалификованости овој популацији је веома тешко да нађе стално запослење. Већина избеглих и интерно расељених баве се привременим и повременим пословима који нису регистровани и другим облицима стицања зараде у сивој економији. Један број ових лица су особе са инвалидитетом, што осим ниског степена квалификација такође утиче на слабу конкурентност на тржишту рада, односно смањује степен њиховог запошљавања. Проблему незапослености додатно доприноси и незаинтересованост једног дела интерно расељених лица за активно тражење посла, јер примају месечну новчану надокнаду за лица која су радила у друштвеним предузећима на КиМ. Иако је ова надокнада скромна, они који је примају, не желе да је изгубе, јер им улива минимум социјалне сигурности. Део ове популације такође има административних потешкоћа у прибављању доказа о стеченој квалификацији у матичним земљама, као и доказа о оствареном радном стажу или праву на пензију. У повратничким домаћинствима, у највећем броју случајева ниједан од чланова домаћинства није формално запослен, а на црно ради тек неколицина, што такође води повећању ризика од социјалне искључености.
- Висок степен сиромаштва избеглих, ИРЛ и повратника је логична последица околности под којима живе (недостатак материјалних средстава, трошкови везани за закуп стана, школовање деце и др.).
- Недовољни и неодговарајући социјално материјални подстицаји за интеграцију избеглих, ИРЛ и повратника услед недостатка адекватних програма, као и још увек присутних утицаја рата - посттрауматски ратни синдром, затвореност у тзв. неформалне групе (дружење са мештанима из истог села, регије из земље из које су избегли).

- На територији Општине Љиг живи и већи број избегличких и ИРЛ породица које су започеле градњу стамбених објеката, али немају могућности за завршетак градње. Велики број њих гравитира ка руралним срединама и има искуство и жељу да се баве пољопривредном делатношћу.
- Пасивност избеглих, ИРЛ, а посебно повратника, која се огледа пре свега у недовољној активности у циљу побољшања сопственог положаја.
- Непоседовање потребних личних докумената. Великом броју избеглих, ИРЛ и повратника основни проблем чини остваривање права на лична документа (држављанство и пребивалиште) у Републици Србији, због административних и финансијских потешкоћа у прибављању докумената потребних за подношење захтева за пријем у држављанство и након тога за издавање личне карте. Велики део избегличке популације је управо због овога искључен из система социјалне заштите РС (право на материјално обезбеђење породице, туђа нега и помоћ, дечији додатак, родитељски додатак и др.). Такође је присутан и део избегличке популације који се још увек није определио за интеграцију и прихватање држављанства РС из страха да би то била препрека у остваривању или решавању до сада нерешених права у матичним земљама (имовинска права, права на пензију, упис радног стажа и сл.). Одређени број повратничке популације такође нема чврсту одлуку за реинтеграцију (вишеструки повратници), што успорава и отежава остваривање њихових права у оквиру реинтеграције.
- Приступ здравственој и социјалној заштити: према Закону о здравственој заштити избегла и интерно расељена лица имају потпуно иста права као и домицилно становништво. Међутим, у овој области евидентни су велики проблеми у остваривању овог права, због нерешеног статуса већег броја избеглих лица, којима током пописа избеглица 2004/2005. године статус избеглице није потврђен или се нису на овај попис одазвала. Ова лица су или у поступку за добијање држављанства РС или још увек нису ни поднела захтев за добијање истог, немају у РС ни боравиште ни пребивалиште, те немају право на здравствену заштиту ни по једном основу. Међу овим лицима је велики број старих и болесних лица, која због неукости и болести веома тешко превазилазе административне препреке да би ово право остварили. Недовољна брига о сопственом здрављу код избеглица и ИРЛ је пратилац њихових живота. Евидентирају се и појаве пострауматског ратног синдрома код избеглица и ИРЛ. Проблеми повратника по реадмисији у области приступа здравственој и социјалној заштити огледају се кроз непоседовање здравствене књижице (због незаинтересованости) као и личне медицинске документације (хронични болесници, деца).
- Честе миграције ове популације, без евидентирања у бази података.
- Депопулација и старење становништва.

Закључци:

- Велики број избеглица се до сада интегрисао на територији Општине Љиг (сопственим средствима или уз помоћ одређених донатора), али и даље постоји велики број породица међу избегличком популацијом које нису решиле стамбено питање.
- Непостојање одговарајућих програма, који би применом разних субвенција смањили степен сиромаштва међу избеглим и ИРЛ.
- Не постоји евиденција о броју и потребама повратника по основу споразума о реадмисији, па се стога намеће потреба да се локална самоуправа плански и систематски ангажује на решавању проблема ове популације.
- Честе миграције избеглих, ИРЛ и повратника без евидентирања нових адреса боравишта, имају за последицу отежано проналажење тих лица, као и немогућност правног саобраћаја.
- Имајући у виду лошу демографску ситуацију, смањење броја становништва и општу депопулацију, овај план представља део локалних напора усмерених ка поправљању

овакве неповољне ситуације, активностима које су усмерене на стамбена решења, нарочито откуп домаћинства са окућницом, доделу пакета грађевинског материјала за завршетак започете градње или адаптацију безусловних стамбених објеката и доделу монтажних кућа.

ПОГЛАВЉЕ 4.

Приоритетне групе

Критеријуми за избор приоритетних група у оквиру Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Љиг су следећи:

- Егзистенцијална и стамбена угроженост циљне групе;
- Бројност циљне групе погођене одређеним проблемом;
- Хитност решавања проблема;
- Истовремена погођеност циљне групе већим бројем проблема;
- Досадашњи ниво обухвата лица и група организованом друштвеном подршком (да ли је и на који начин учествовала у додели неког вида помоћи).

Приоритетне циљне групе овог плана су:

- Избегли, интерно расељени и повратници у приватном смештају који немају трајно решено стамбено питање, укључујући и оне који су започели индивидуалну стамбену изградњу;
- Избегла и ИРЛ која немају одговарајућу стручну спрему за потребе привреде Општине Љиг и којима је неопходна помоћ друштвене заједнице у samozapošljavanju.

Посебно рањиве групе у оквиру претходних приоритета су:

- Вишечлане и вишегенерацијске породице;
- Самохране родитељи са малолетним дететом/децом и децом на редовном школовању;
- старачка домаћинства;
- самачка домаћинства;
- радно способни - незапослени избегли и интерно расељени,
- породице које имају за члана особу са инвалидитетом,
- хронично болесни или дете са сметњама у развоју,
- жртве разних видова злостављања
- породице погинулих и несталих са простора бивших југословенских Република и КиМ.

ПОГЛАВЉЕ 5.

Општи и специфични циљеви

Полазећи од анализе стања, локалних ресурса и капацитета, као и од анализе потреба избеглих, интерно расељених лица и повратника, а у складу са националним стратешким опредељењима, дефинисан је следећи општи циљ:

Општи циљ Локалног акционог плана за период 2013-2016.г. је унапређење социјално-материјалног положаја и животног стандарда избеглица, ИРЛ и повратника кроз програме стамбеног збрињавања и економског оснаживања, што ће дугорочно посматрано допринети и побољшању демографске ситуације у овој општини.

Специфични циљеви овог ЛАП-а су:

Специфични циљ 1: До краја 2016. године, у складу са мерама демографске политике Општине, стамбено збринути најмање 10 породица избеглица, ИРЛ и повратника кроз програм откупа кућа са окућницом.

Специфични циљ 2: До краја 2016. године стамбено збринути најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих безусловних објеката.

Специфични циљ 3: До краја 2016. године, стамбено збринути најмање 4 породице избеглица, ИРЛ и повратника кроз програм доделе монтажних кућа.

Специфични циљ 4: До краја 2016. године економски оснажити и осамосталити најмање 20 избеглица, ИРЛ и повратника кроз програме самозапошљавања, односно путем доделе средстава за доходовне активности.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника има предвиђене аранжмане за имплементацију, праћење (мониторинг) и оцењивање успешности (евалуацију).

За реализацију ЛАП-ом утврђених задатака-циљева током периода имплементације биће потребна средства у износу од 25.500.000,00 динара која ће делом бити обезбеђена из буџета Општине, а делом из других извора финансирања (републичких, иностраних и домаћих фондова).

ПОГЛАВЉЕ 6.

Активности- задаци за реализацију ЛАП-а

<i>Специфични циљ 1:</i> До краја 2016. године, у складу са мерама демографске политике Општине, стамбено збринути најмање 10 породица избеглица, ИРЛ и повратника кроз програм откупа кућа са окућницом.							
Активности	Планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/ или остали локални ресурси	Остали извори		
1.1. Обезбеђивање финансијских средстава за откуп домаћинства		Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси		Локална самоуправа	КИРС
1.2. Формирање комисије за избор корисника	15 дана	Формирана комисија	Одлука о формирању комисије.			Председник општине	
1.3. Доношење правилника и огласа за избор корисника	7 дана	Усвојен текст правилника и огласа.	Записник			Комисија за избор корисника	
1.4. Објављивање огласа за откуп домаћинства	2 месеца	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Општинска комисија, ЛС	КИРС
1.5. Избор потенцијалних корисника и обилазак кућа за откуп	3 недеље	Утврђена листа потенцијалних корисника	Записници и конкурсна комисија			Комисија за избор корисника	
1.6. Израда и објављивање	15 дана	Утврђена и објављена	Записници,	Људски ресурси		Општинска	КИРС

прелиминарне листе		прелиминарна листа	извештаји			комисија, Локална самоуправа	
1.7. Избор корисника и објављивање коначне листе		Утврђена листа од најмање 10 корисничких породица за које ће бити откупљена домаћинства, склопљени уговори с корисницима	Број склопљених уговора			Комисија за избор корисника	
1.8. Потписивање споразума између донатора и власника	10 дана	Потписани споразуми	Број потписаних споразума			Донатор, власник, корисник	Локална самоуправа
1.9. Потписивање купопродајног уговора	7 дана	Потписани купопродајни уговори	Број потписаних уговора			Власник, корисник	Локална самоуправа, КИРС
1.10. Усељавање откупљених домаћинстава		Усељено најмање 10 домаћинстава	Број усељених домаћинстава	Људски ресурси, транспортна средства		Локална самоуправа	КИРС медији
1.11. Медијска презентација целокупне реализације програма		Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	КИРС, локални медији
1.12. Праћење реализације и оцена успешности програма	6-12 месеци	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, писање извештаја, оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЈАП-а		Локална самоуправа	КИРС

Специфични циљ 2: До краја 2016. године стамбено збринути најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних објеката.

Активности	Планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Будет ЛС и / или остали локални ресурси	Остали извори		
2.1.Формирање комисије	15 дана	Формирана Комисија	Одлука о формирању Комисије			Скупштина општине	
2.2. Доношење правилника и израда критеријума за одабир приоритетних породица	7 дана	Донесен правилник, израђени критеријуми	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи Људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
2.3. Расписивање огласа	4 недеље	Оглас објављен	Садржај и услови конкурса			Општинска комисија	
3.4. Избор корисника и израда прелиминарне листе	15 дана	Утврђена и објављена прелиминарна листа	Записници, извештаји			Општинска комисија	
2.5. Израда и објављивање коначне листе	8 дана	Утврђена коначна листа.	Записник	Постојећи Људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
2.6. Расписивање тендера и одабир најбољег добављача	6 недеља	Тендер расписан и одабран најбољи понуђач	Садржај и услови тендера, садржај понуда			Општинска комисија	
2.7. Потписивање уговора са добављачем	8 дана	Потписан уговор	Услови и садржај уговора			Општинска комисија	
2.8. Потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписани уговори	Садржај уговора				
2.9. Испорука грађевинског материјала	30 дана	Подељена помоћ	Садржај и квалитет помоћи	Постојећи Људски ресурси		Повереник, општинска комисија	КИРС

2.10. Праћење уградње грађевинског материјала	6 месеци	Пропраћена реализација програма и уградње материјала	Квалитет и ниво остварености			Повереник, општинска комисија	КИРС
2.11. Извештај о реализацији програма	6-12 месеци од дана испоруке	Реализација документована	Садржај и критеријуми извештаја			Повереник, општинска комисија	КИРС

Специфични циљ 3: До краја 2016. године, стамбено збринути најмање 4 породице избеглица, ИРЛ и повратника кроз програм доделе монтажних кућа.

Активности	Планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Будет ЛС и / или остали локални ресурси	Остали извори		
3.1. Одлука Скупштине општине о додели земљишта	2 недеље	Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси		Локална самоуправа	
3.2. Потписивање уговора о реализацији пројекта монтажних кућа, припрема потребне грађевинске документације и добијање локацијске дозволе	8 дана	Уговор о реализацији потписан, грађевинска документација припремљена и добијена локацијска дозвола	Потписан уговор, комплетна грађевинска документација и документација за локацијску дозволу			Локална самоуправа, повереник	
3.3. Формирање комисије за избор корисника	8 дана	Комисија формирана	Састав комисије			Локална самоуправа, повереник	
3.4. Усвајање правилника	8 дана	Правилник усвојен	Садржај и услови правилника			Комисија	КИРС
3.5. Расписивање и спровођење огласа за избор корисника	4 недеље	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Врста и број пријава			Комисија, Локална самоуправа	
3.6. Расписивање тендера за избор добављача	4 недеље	Тендер расписан	Број и квалитет понуда			Комисија, Локална самоуправа	КИРС

3.7. Потписивање уговора са добављачем	2 недеље	Уговор потписан	Садржај и услови уговора			Комисија, Локална самоуправа	КИРС
3.8. Израда прелиминарне листе корисника	2 недеље	Прелиминарна листа комплетирана	Најмање 4 породица прелиминарно одобрено			Комисија, Локална самоуправа	
3.9. Разматрање приговора, усвајање и објављивање коначне листе корисника	8 дана	Усвојена коначна листа најмање 4 корисничке породице	Донета одлука о коначној листи са најмање 4 корисничке породице			Комисија	КИРС
3.10. Постављање монтажних кућа	4 месеца	Монтажне куће постављене	Монтажне куће за најмање 4 породице спремне за усељење			Добављач	Комисија
3.11. Потписивање уговора са корисницима и усељење	7 дана	Корисници усељени	Најмање 4 корисничке породице стамбено збринуте у монтажним кућама			Комисија, општинска управа	
3.12. Медијска промоција програма	2 недеље	Пројекат медијски покривен	ТВ/радио и јавни прикази/чланци			ТВ/радио станице и новине	Локална заједница
3.13. Праћење и евалуација програма	Континуирано						

Специфични циљ 4: До краја 2016. године економски оснажити и осамосталити најмање 20 избеглица, ИРЛ и повратника кроз програме самозапошљавања, односно путем доделе средстава за доходовне активности.

Активности	Планирано време реализације активности	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и /или остали локални	Остали извори		

				ресурси			
4.1. Потписивање меморандума (донатори, КИРС, локална самоуправа)	1 месец	Потписан меморандум	Услови и садржај меморандума			Донатор, КИРС, локална самоуправа	
4.2. обезбеђење средстава кроз уговор о додели средстава за економско оснаживање јединица локалне самоуправе	1 месец	Обезбеђена средства	Износ средстава			Донатор, локална самоуправа	
4.3. Формирање комисије на нивоу локалне самоуправе	15 дана	Формирана комисија	Одлука о формирању комисије.			<u>општинска</u> <u>??скупштина</u>	
4.4. Усвајање правилника и огласа	7 дана	Усвојен текст правилника и огласа.	Садржај и услови правилника			Комисија за избор корисника	
4.5. Расписивање јавног позива	1-2 недеље	Јавни позив расписан	Садржај и услови јавног позива			Комисија за избор корисника	
4.6 Избор корисника и евентуално организовање обуке	15-30 дана	Корисници одабрани	Садржај листе и структура корисника			Комисија за избор корисника	
4.7 Јавна набавка опреме, машина и друге робе која је предмет пакета доходних активности	1-3 месеца	Јавна набавка спроведена	Документација потпуна				
4.8 Избор најповољнијег добављача	7 дана	Најповољнији добављач одабран	Садржај понуда				
4.9 Потписивање уговора са корисником програма	7 дана	Уговори потписани	Услови и садржај уговора				
4.10 Потписивање уговора са добављачем	7 дана	Уговори потписани	Услови и садржај уговора				
4.11 Испорука грантова		Грантови испоручени	Садржај и квалитет грантова				
4.12 Праћење реализације и	24 месеца	Прикупљање и	Број и врста			Локална	КИРС

оцена успешности програма		анализирање информација о реализацији програма, оцењена успешност	анализираних информација, број и врста извештаја и препорука			самоуправа	
---------------------------	--	---	--	--	--	------------	--

ПОГЛАВЉЕ 7.

Ресурси/буџет

Процењено је да ће за реализацију Локалног плана за унапређење положаја избеглица, ИРЛ и повратника за период 2013-2016. године бити укупно потребно најмање око 217.000 евра.

Средства за реализацију, обезбеђиваће се из различитих извора:

- Учешћем локалне самоуправе (од најмање 5% од добијених средстава)
- Коришћењем кредитних фондова
- Донаторским фондовима
- Из других доступних извора.

У реализацији овог ЛАП-а, полазиће се од идентификовања и коришћења свих већ постојећих ресурса у локалној заједници (људских и материјалних), а инсистираће се и на већој самоорганизованости и учешћу ресорних министарстава у реализацији активности ЛАП-а.

ПОГЛАВЉЕ 8.

Аранжмани за примену

Аранжмани за примену Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

1. Структуре за управљање процесом примене ЛАП-а
2. Структуре које су оперативне и примењују ЛАП

Структуру за управљање процесом примене ЛАП-а, након његовог усвајања, представља Савет за управљање миграцијама и трајна решења. Савет за миграције ће, као део свог будућег рада, направити План управљања применом ЛАП-а.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене ЛАП-а,
- Именује локалне тимове за управљање пројектима, који настају као резултат операционализације ЛАП-а,
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми за сваког актера - учесника у процесу решавања проблема избеглих, ИРЛ и повратника,
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији ЛАП-а,
- Управља процесом праћења (мониторинг) и оцењивања успешности (евалуација) ЛАП-а,
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог ЛАП-а чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу ЛАП-а. У складу са ЛАП-ом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници – партнерима у реализацији. Сваки актер ће у

складу са принципом јавности и транспарентности рада, водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену ЈАП-а има следеће задатке и одговорности:

- Реализација ЈАП-а,
- Непосредна комуникација са корисницима услуга, које се обезбеђују ЈАП-ом,
- Редовно достављање извештаја координатору Савета за управљање миграцијама и трајна решења и о свим активностима на спровођењу ЈАП-а,
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака ЈАП-а,
- Унапређење процеса примене ЈАП-а у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Процењује се да ће носиоци програма, пројеката и активности ЈАП-а, бити у првом реду:

- Локална самоуправа,
- Центар за социјални рад Љиг
- Црвени крст
- Национална служба за запошљавање
- Дом здравља Љиг
- Образовне установе
- НВО које се баве проблемима избеглих и ИРЛ
- Повереник за избеглице

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасности комуникације у односу на очекиване резултате примене ЈАП-а. План комуникација управљачке и оперативне структуре уредиће време и начин размене информација и предузимање одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, припремиће Савет за управљање миграцијама и трајна решења, уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Савет ће формирати и одговарајуће радне тимове.

Механизми праћења, оцењивање успешности примене ЈАП-а и доношење евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуације).

ПОГЛАВЉЕ 9.

Праћење и оцена успешности

- **Циљ праћења и оцене успешности ЈАП-а** је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЈАП-а, ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.
- **Временски оквир:** Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2013-2016. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично – једном годишње. Финална евалуација обавиће се на крају 2016. године.
- **Предмет мониторинга и евалуације:** Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање реализације активности – задатака и специфичних циљева.

- **Кључни индикатори** утицаја за праћење и оцењивање успешности примене ЛАП-а биће следећи:
 1. Обухват избеглих, ИРЛ и повратника новим услугама и мерама
 2. Структура корисника услуга и мера програма
 3. Ниво укључености различитих актера у пружању услуга избеглим, ИРЛ и повратницима
 4. Обим финансијских средстава издвојен за услуге избеглим, ИРЛ и повратницима
 5. Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори)

- **Процесни индикатори** за праћење и оцењивање успешности примене ЛАП-а биће следећи:
 1. Број породица избеглих, ИРЛ и повратника које су стамбено збринуте, кроз различите програме: програм социјалног становања у заштићеним условима, програм откупа кућа са окућницом и програм доделе грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних..
 2. Број избеглих, ИРЛ и повратника који су обухваћени програмима самозапошљавања кроз доделу средстава за доходовне активности / број грантова за покретање самосталне делатности.

- 3. **Методe и технике мониторинга и евалуације:** За успешно обављање мониторинга и евалуације, користиће се: интервју са корисницима (упитници, разговори), анкете, извештаји и др.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења биће одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени ЛАП-а, вршиће мониторинг и евалуацију. Тим за мониторинг и евалуацију чине представници – стручна лица из локалних институција и организација, које се непосредно или посредно баве питањима избеглих и ИРЛ, као и представници корисничких група овог ЛАП-а. Савет ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације ЛАП-а